

Bepalen trendrichting

Mischa Peters

Naast uitbraken uit consolidatiepatronen, zoals rechthoeken, zijn het momentum en de Voortschrijdend Gemiddelden mijn favoriete technische hulpmiddelen. Over deze laatste categorie ga ik het in dit artikel hebben.

Het gebruik van Voortschrijdend Gemiddelden (VG's) is zo oud als de technische analyse zelf. Iedere technisch georiënteerde belegger heeft er mee geëxperimenteerd en veel trendvolgende systemen gebruiken het VG op de een of andere manier om posities in te nemen. Het zijn eenvoudige, maar tevens zeer nuttige hulpmiddelen voor beleggers en handelaren. VG's zijn immers een directe afgeleide van de prijs en wie de discipline en het geduld heeft, kan een vermogen verdienen met het handelen op basis van de signalen van deze indicator.

Ongeveer vijftien jaar geleden kocht ik mijn eerste aandelen. Het aandeel Baan werd naar de beurs gebracht en ik kreeg twintig stukken toegewezen. De exacte introductiekoers, nog in guldens, kan ik mij niet meer herinneren, maar dat het een succes was weet ik nog goed. Binnen een tijdsbestek van negen maanden verdubbelde mijn inleg en besloot ik mijn winst te nemen, om daarna met lede ogen aan te zien dat de koers vervolgens nog eens vervijfvoudigde. De opbrengst uit mijn Baan-aandelen investeerde ik weer in andere aandelen en binnen een aantal jaren had ik, voor een middentwintiger, een niet gering kapitaal bij elkaar verdiend. Ik wist het zeker: binnen tien jaar zou ik niet meer hoeven te werken. Het waren immers gouden tijden. Bijna alles wat je kocht steeg in waarde en iedereen, inclusief mijzelf wel te verstaan, dacht dat beleggen een koud kunstje was. Dag en nacht was ik met de financiële markten bezig. Overdag in de functie als vermogensbeheerder en adviseur, en tijdens de avond schreef ik of deed ik research. Er is dan ook bijna geen enkel gebied binnen de technische analyse dat ik niet heb bekeken, waar ik niet over heb gelezen of wat ik niet onderzocht heb.

Huidige strategie

Anno 2011 werk ik nog steeds en ben ik ook nog altijd actief op de financiële markten, zij het niet meer zo intensief als tien tot vijftien jaar geleden; niet alleen gemeten in het aantal uren, maar ook in het gebruik van de hoeveelheid informatie om tot aan- en verkoopbeslissingen te komen. Met dit laatste zinspeel ik dan op het gebruik van de hoeveelheid indicatoren. Thans gebruik ik nog maar één

indicator onder de koersgrafiek, toentertijd maar liefst drie tot vier en dan ook nog eens twee indicatoren in de grafiek zelf. Ook het aantal aan- en verkoopmomenten heb ik drastisch teruggebracht. Als het om aandelen of beleggingsfondsen gaat, neem ik nog slechts eenmaal per maand een beslissing tot kopen of verkopen. Het gezegde luidt: 'geduld is een schone zaak'. Dit klopt helemaal en voor ons beleggers zou ik zelfs 'schone' door 'vruchtbare' willen vervangen. Ik constateer dat ik gedurende de tijd van subjectief naar objectief, van veel naar weinig informatie en van een extreem korte tijds-horizon naar een steeds langere horizon ben gegaan. Eveneens heb ik met mijzelf de volgende twee afspraken gemaakt:

1. Ik koop alleen aandelen of beleggingsfondsen waarvan ik objectief kan bepalen of ze in stijgende trend zitten.
2. Ik verkoop aandelen of beleggingsfondsen, en neem dus winst of verlies, op het moment dat ik objectief heb vastgesteld dat deze zich in een dalende trend bevinden.

Meer regels heb ik niet nodig, en wil ik ook niet. Hoe meer regels, des te ingewikkelder het wordt. De beslissing tot koop en verkoop neem ik aan de hand van drie kwantitatief meetbare bronnen, zijnde:

1. Het 40-weeks VG.
2. Het 6-maands prijsmomentum.
3. Een uitbraak uit consolidatiepatronen zoals rechthoeken.

De drie componenten heb ik in een eenvoudig model dat in aandelen of obligatiefondsen belegd tezamen gebracht:

1. De richting van het VG bepaalt of ik wel of niet moet beleggen.
2. De richting van het VG bepaalt of ik moet kopen of verkopen.
3. Indien ik niet mag beleggen, dan zet ik mijn vermogen tijdelijk op een spaarrekening.
4. Indien ik mag kopen, dan bepaalt het momentum wat ik moet kopen.
5. De koerspatronen geven aan wanneer ik moet bijkopen.

Nu terug naar de discussie die ik in de inleiding heb aangekondigd, de ins en outs van het VG.

Figuur 1: Hoe korter de instelling is, des te grilliger het verloop van het VG.

WEEKGRAFIEK S&P500-INDEX

Figuur 2: De bewegingsrichting van VG is zeker niet de heilige graal, maar doet het bij de bepaling van de trendrichting in vergelijking met de klassieke regel wel significant beter.

De werking van VG's

Het is wellicht een open deur intrappen, maar het VG is het gemiddelde van een reeks getallen over een periode van tijd die voortdurend wordt bijgewerkt doordat de oudste waarde uit de berekening valt en vervolgens de nieuwste waarde wordt toegevoegd, waarna het VG opnieuw wordt berekend. Een 20-daags VG zal dus de slotkoersen van de afgelopen twintig dagen optellen en dat totaal vervolgens door twintig delen. Na de volgende beursdag zal de indicator de oudste dag laten vallen en neemt de slotkoers van de nieuwe beursdag zijn plaats in. Gedurende de tijd verplaatst het gemiddelde zich, als nieuwe gegevens worden toegevoegd en oude gegevens afvallen. Er zijn andere, meer complexe soorten VG's zoals exponentiële, driehoekige, variabele en gewogen berekeningen, maar voor deze discussie zal ik mij richten op het type dat ik zojuist heb beschreven, het simpele (alias rekenkundige) VG.

Welk VG

In een zijwaartse bewegende markt krijgt een VG na verloop van tijd een vlak verloop en beweegt de koers zich dicht in de buurt van het gemiddelde. Hierdoor zullen er met regelmaat van de klok valse signalen optreden, met als gevolg dat de bruikbaarheid van het VG sterk afneemt. Aangezien veel technische analisten zich met VG's hebben beziggehouden, zal het geen verbazing wekken dat er inmiddels veel onderzoek is gedaan naar het gebruik en de effectiviteit ervan. Hieronder volgt een aantal conclusies uit deze eerdere onderzoeken:

1. VG's werken het beste in een periode waarin de markt zich in een duidelijke trend bevindt.
2. Simpele VG's werken, gemeten over een langere periode, beter dan exponentiële VG's of andersoortige gemiddelden.
3. Naarmate de parameters van een VG hoger zijn en er dus een langere periode wordt gemiddeld, neemt het aantal valse signalen af.
4. Een combinatie van twee VG's werkt in het algemeen beter dan andere combinaties van VG's.
5. Het aantal valse signalen neemt ook af als naar de bewegingsrichting van een VG, stijgend of dalend, wordt gekeken in plaats van dat er actie wordt onder-

nomen op basis van het feit dat de slotkoers onder of boven het VG sluit.

In figuur 1 ziet u het koersverloop van het aandeel Aalberts. Indien een slot onder of boven het VG als trendverandering geldt, dan geeft het 5-daags VG een dalende trend aan, maar dat kan ieder moment veranderen als we naar het verleden kijken. Het 40-daags VG wordt thans serieus getest, maar de trend is nog steeds opwaarts, omdat de laatste slotkoers nog steeds boven de indicator ligt. Hetzelfde geldt voor het 200-daags VG. Sterker nog, de huidige koerscorrectie kan men in deze langetermijnsituatie als een kleine rimpeling zien.

De bewegingsrichting

Uit eigen ervaring is mij al duidelijk geworden dat het aantal valse signalen afneemt op het moment dat men een beslissing neemt op basis van de bewegingsrichting van het VG, en niet, zoals de klassieke theorie voorschrijft, op basis van de slotkoers die onder of boven het gemiddelde ligt. In figuur 2 ziet u het koersverloop van de S&P500-index gedurende een periode van tien jaar. Daarnaast ziet u het 40-weeks simpel VG en veertien ellipsen die een slotkoers onder of boven de indicator weergeven. In slechts drie van de veertien gevallen hadden we daadwerkelijk met een trendomkeer te maken. Dat betekent dat we in elf gevallen op het verkeerde been werden gezet, en dan neem ik slechts één slot mee. Het komt namelijk regelmatig voor dat het koersslot de ene week onder het VG sluit, een week later er weer boven staat, om vervolgens twee weken later er weer onder te staan. Dit zigzaggen

zou u een vermogen hebben gekost. Dat kan beter. Naast ellipsen heb ik pijltjes in de grafiek aangebracht. Deze komen tot stand op het moment dat het 40-weeks VG lager staat dan een week eerder, ofwel dat we te maken hebben met een verandering van de bewegingsrichting van het VG. In totaal ontvingen we negen signalen, waarvan er zes vals waren, wat een hele verbetering is. Indien we de voorwaarde hanteren dat het VG twee weken moet dalen voordat er sprake is van een trendomkeer, dan is er sprake van zes signalen, waarbij we driemaal op het verkeerde been werden gezet. De laatste keer zou medio 2010 geweest zijn. Deze weliswaar simpele, maar objectieve rekenexercitie toont aan dat de bewegingsrichting van een VG een betere graadmeter is dan het slot onder of boven de indicator. X

In de rubriek Back to Basics wordt een basisonderwerp uit de technische analyse besproken.

MISCHA PETERS

is al sinds 1996 in de financiële sector werkzaam als onder andere vermogensbeheerder en beleggingsadviseur. Thans is hij zelfstandig handelaar in opties op de AEX-index. Hij is DSI Beleggingsadviseur en heeft de opleiding tot Chartered Market Technician (CMT) afgerond.